

Το κοριτσάκι με τα σπέρτα

του Κρίστιαν Άντερσεν

Διασκευή, επεξεργασία, σκηνοθετικές οδηγίες:

Τέτα Μανουσάκη-Αντωνιάδη

Το κοριτσάκι με τα σπέρτα

Του Κρίστιαν Άντερσεν

Οι αφηγήτριες παίρνουν θέση σε ένα ιδιαίτερο σημείο της αίθουσας που θα είναι διακοσμημένο με τραπεζάκι και λάμπα. Θα είναι ντυμένες με καλά ρούχα και στα χέρια τους θα κρατάνε το βιβλίο με την ιστορία.

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ

(Η σκηνή ξεκινάει μπροστά σε έναν δρόμο σε μια γωνιά

της πόλης στην παλιά Αγγλία.

Χιονίζει!!!)

Δεκέμβριος! Παραμονή Πρωτοχρονιάς! Χιονίζει ασταμάτητα και η μεγάλη πόλη έχει σκεπαστεί με ένα κατάλευκο πέπλο! Νιφάδες πέφτουν απαλά κι αγκαλιάζουν τα πάντα γύρω τους! Νιφάδες χιονιού κατάλευκες... απαλές.... πανέμορφες.....

(Μουσική.... Βγαίνουν οι νιφάδες ντυμένες με

άσπρα ρούχα μπαλέτου και ένα άσπρο τούλι χορεύοντας...)

- Πόσο κρύα είναι αυτή η νυχτιά!
- Αλλά και πόσο γλυκιά!
- Ο χειμωνιάτικος ουρανός λάμπει από ένα παράξενο φως!
- Είναι παραμονή Πρωτοχρονιάς!!!
- Χορεύουμε τον απαλό χορό μας και ντύνουμε την πλάση με άσπρα πέπλα!!!
- Φέρνουμε την παγωνιά αλλά και την ομορφιά....
- Ας συνεχίσουμε τον χορό μας και σε άλλα μέρη....
Εδώ καλύψαμε τα πάντα....

(Τα κορίτσια νιφάδες φεύγουν από τη σκηνή χορεύοντας με τη μουσική)

Το σούρουπο πέφτει σιγά-σιγά μουντό. Χαρούμενοι διαβάτες βαδίζουν βιαστικά φορτωμένοι με φανταχτερά πακέτα και δώρα. Και από όλους αυτούς κανείς δεν δίνει σημασία σε ένα μικρό κοριτσάκι με ένα πανέρι σπίρτα...

- **Σπίρτα! Σπίρτα! Πάρτε σπίρτα!**
Χριστέ μου, Ουράνιε Βασιλιά! Εσύ που γεννήθηκες πριν λίγες μέρες,... βοήθησέ με! Σε παρακαλώ εγώ, ένα μικρό και πονεμένο παιδί, να με βοηθήσεις!!!

Άδικα η μικρή ορφανή διαλαλεί τη φτωχικήπραμάτεια της και σιμώνει δειλά τους περαστικούς ζητώντας με σθησμένη φωνή να αγοράσουν ένα κουτί σπίρτα...

Άδικα ψιθυρίζει αχνά πως δεν ζητιανεύει, πως πουλάει σπίρτα για να ζήσει, αφού δεν έχει κανένα στον κόσμο.

- **Σας παρακαλώ, αγοράστε ένα κουτί σπίρτα κι από μένα. Δεν ζητιανεύω... σπίρτα πουλάω για να ζήσω... Δεν έχω κανέναν στον κόσμο....**

Κανείς δεν έχει ώρα για μια πλανόδια πωλήτρια...

Νυχτώνει και όλοι βιάζονται να επιστρέψουν στα ζεστά τους σπίτια, στην οικογενειακή θαλπωρή, στο γιορτινό τραπέζι με τις χίλιες λιχουδιές, στο καταστόλιστο χριστουγεννιάτικο δέντρο!!!

(να μπαίνουν οι αντίστοιχοι ήχοι στο παρακάτω κείμενο)

Οι διαβάτες τυλιγμένοι στα ζεστά πανωφόρια τους, με τα μάλλινα καπέλα κατεβασμένα ως τα αυτιά και τις εσάρπες γύρω από το λαιμό, τρέχουν κρατώντας πακέτα στα γαντοφορεμένα τους χέρια. Οι ζεστές ανάσες τους αχνίζουν στον παγωμένο αγέρα. Οι καρότσες περνούν βιαστικά και οι ρόδες τους αφήνουν βαθιές αυλακιές στο χιονισμένο δρόμο. Τα άλογα ρουθουνίζουν καλπάζουν ρυθμικά πάνω στο λιθόστρωτο και τα πέταλα τους τινάζουν λάσπη και μισολειωμένο χιόνι.

(Να γίνει αναπαράσταση από το κοριτσάκι στο παρακάτω κείμενο)

Ξαφνικά μια άμαξα περνάει τόσο γρήγορα που η μικρούλα μόλις που πρόλαβε να τραβηχτεί στην άκρη του δρόμου. Και όπως η μικρή γλιστράει στο χιόνι, το ένα της παπούτσι τινάζεται πέρα μακριά, ενώ τα σπέρτα ξεφεύγουν από την ποδιά της και σκορπίζονται δεξιά και αριστερά στον υγρό δρόμο.

Το κοριτσάκι γονατίζει στο χιόνι και αρχίζει να μαζεύει ένα-ένα τα μουσκεμένα σπέρτα. Αυτά είναι όλο το βιός και όλος ο κόσμος της... Γονείς, σπίτι, οικογένεια δεν είναι παρά μια ανάμνηση για τη φτωχή ορφανή... Μόνη της περιουσία, τα νοτισμένα από το χιόνι ξυλάκια, τα μουσκεμένα σπέρτα....

Τρέμοντας από το κρύο μέσα στα φθαρμένα ρουχαλάκια της, με τα ποδαράκια της γυμνά μέσα στο χιόνι η μικρούλα μαζεύει με τα ξυλιασμένα από το κρύο χεράκια της ένα-ένα τα σπέρτα και τα ξαναχώνει προσεκτικά στον κόρφο της. Το χιόνι πέφτει πυκνό πάνω στα απαλά μαλλάκια, βρέχοντας τις μπούκλες της που κολλούσαν πάνω στο ωχρο πρόσωπάκι της.

- **Μεγάλε Θεέ, σε παρακαλώ βοήθησέ με να ακολουθώ το δρόμο Σου! Χριστέ μου , κανείς δεν με νοιώθει και με αφήνουνε μονάχη μου! Εσύ Χριστέ μου, έλα κοντά μου....**

ΑΦΗΓΗΤΗΣ

Κι όπως μαζεύει τα σπέρτα, ένα αγόρι κουκουλωμένο ζεστά, περνάει κοντά της, βλέπει το παπούτσι της, σκύβει και το παίρνει γρήγορα πριν η μικρούλα προλάβει να μιλήσει!

- **Τρέξε να πιάσεις το παπούτσι σου! Έλα, έλα να το πιάσεις!**

Για να μη βάλει τα κλάματα ψιθύρισε μια προσευχή...

- **Χριστούλη μου, σε βλέπω!.... Μέσα στην παγωνιά.... Εσύ είσαι κοντά μου!.... Ξέρω ότι θα με βοηθήσεις και σ' ευχαριστώ!!!**

Το αγόρι βλέπει τη μικρούλα να δακρύζει και λυπάται! Την πλησιάζει.

- **Να! Πάρτο! Με συγχωρείς που σου το πήρα! Ήθελα να παίξουμε! Αλλά βλέπω ότι μάλλον δεν θα θέλεις...**
(το αγόρι φεύγει με κατεβασμένο το κεφάλι)

Αναστενάζοντας, η μικρούλα με τα σπέρτα ανασηκώνεται και ξαναπαίρνει τη στράτα, σέρνοντας βαριά τα βήματά της.

Νιώθει πια βασανιστικά το κρύο, την κούραση, την πείνα, μα δεν έχει πουλήσει ούτε ένα κουτί σπέρτα από το πρωί. Πως να γυρίσει νηστική, χωρίς ούτε ένα ξεροκόμματο, πίσω στην παγωμένη τρώγλη;

Αλλά πάλι, ποιος θα αγοράσει σπέρτα τη νύχτα της παραμονής της Πρωτοχρονιάς;

Όλοι είχαν τα πάντα περισσά. Οι δρόμοι είχαν τώρα ερημώσει. Από τις σφαλιστές πόρτες ακούγονται κάλαντα, τραγούδια και γέλια και πίσω από τα φωτισμένα παράθυρα φαντάζουν πανέμορφα τα στολισμένα δέντρα.

Το κοριτσάκι προχωρά στη γωνιά του δρόμου και μαγεμένη, λες, κοντοστέκεται κάτω από τον αναμμένο φανοστάτη.

(το κοριτσάκι πλησιάζει ένα φωτισμένο παράθυρο στο σκηνικό)

Από το παράθυρο κάποιου σπιτιού βλέπει ένα δωμάτιο με χριστουγεννιάτικες γιρλάντες και στολίδια και μια τρυφερή μανούλα να ταΐζει με στοργή και απέραντη αγάπη την κορούλα της.

- **Παναγία μου, καλή μου Μανούλα, όπως κρατά αυτή η μανούλα το παιδάκι της, κράτα με κι εμένα στη ζεστή Σου σκέπη!!**

Τα ματάκια της βουρκώνουν.

Αποκαμωμένη και μελαγχολική κουρνιαάζει στο πλατύσκαλο της βαριάς πόρτας, που τη στολίζουν στεφάνια και γιρλάντες από γκι και ου.

Τότε κοντοζυγώνει δειλά ένα αδέσποτο σκυλάκι.

Η καρδιά της μικρής σπαράζει. Δεν έχει τίποτε να το φιλέψει, ούτε μία μπουκιά φαγητά να μοιραστεί μαζί του. Μόνο χάρδια μπορεί να του δώσει και λόγια παρηγοριάς.

Η ώρα περνά και το κρύο γίνεται όλο και πιο διαπεραστικό. Κανείς δεν θ' αγοράσει πια σπίρτα.

- **Θεέ μου, τα χεράκια μου πως παγώνουν από το κρύο....**

Ας ανάψω ένα σπίρτο να ζεσταθώ....

*Ανοίγει δειλά το κουτί και τραβάει ένα σπίρτο από μέσα!!! Φσσσστ!
Πως λάμπει!*

Μια φωτεινή φλόγα σαν ένα μικρό κεράκι!!!

Βάζει τη μικρή παλάμη γύρω από τη φλόγα...

Πόσο χαίρεται που βλέπει το φως!!!

Καθώς καίει το σπίρτο, βλέπει μες στη λάμψη του μια εικόνα γεμάτη ομορφιά, ζεστασιά, τρυφερότητα και ευτυχία...

Καταμεσής του δρόμου, ανάμεσα στα ψηλά σπίτια με τις χιονισμένες στέγες και τις καμινάδες που καπνίζουν.... βγαίνει μια σόμπα!

(Βγαίνει η σόμπα με μουσική....)

- **Είμαι η μαντεμένια σόμπα! Η παρηγοριά του χειμώνα!**

Οι φλόγες μου φαντάζουν κατακόκκινες και πελώριες από τη μισάνοιχτη ποτούλα!

Πάνω μου ετοιμάζουν ευωδιαστό τσάι που αχνίζει και το άρωμά του μόνο χαρά σκορπάει γύρω του!

Τα παιδιά μαζεύονται γύρω μου να ακούσουν παραμύθια από τη γιαγιά και η γατούλα μισοκοιμάται γουργουρίζοντας πάνω στο μαλακό χαλάκι δίπλα μου..

*(η σόμπα συνεχίζει να χορεύει και σιγά-σιγά βγαίνει
από τη σκηνή με τα λόγια της αφηγήτριας)*

Ύστερα η φλόγα του σπέρτου τρεμοπαίζει και σβήνει.

Η μικρούλα δεν διστάζει διόλου.

*Παίρνει ένα δεύτερο σπέρτο, το τρίβει με δύναμη και στα μαγεμένα
μάτια της παρουσιάζεται.....*

*(Βγαίνει με **μουσική** το γιορτινό τραπέζι)*

- Είμαι το γιορτινό τραπέζι!

**Πάνω στο φρεσκοσιδερωμένο κεντητό λινό τραπεζομάντηλο, η
ροδοκόκκινη γαλοπούλα ευωδιάζει στην πιατέλα και στέκεται
πάνω μου πεντανόστιμη!**

**Η σούπα αχνίζει στην σουπιέρα και τα αφράτα ψωμάκια
μοσχομυρίζουν γλυκάνισο και μυρωδικά.**

**Οι κούπες με τα γλυκίσματα γίνονται ακόμα πιο λαχταριστές και τα
τσουρέκια μοσχομυρίζουν.**

**Πάνω μου κεριά που το φως τους σκορπίζει γύρω τους λάμψη,
κρυστάλλινα ποτήρια, πιάτα που αστράφτουν έτοιμα να γεμίσουν
με κάθε λογής λιχουδιές!**

**Τα ποτήρια θα τσουγκρίσουν κι οι ευχές θα γεμίσουν ελπίδα και
χαρά τους καλεσμένους.**

Είμαι το γιορτινό τραπέζι της παραμονής Πρωτοχρονιάς

*(Συνεχίζει να χορεύει μέχρι να φύγει σιγά-σιγά
με τα λόγια της αφηγήτριας...)*

*Όσπου η φλογίτσα σβήνει αργά και ήρεμα και το ξυλάκι στο
παγωμένο χέρι της μικρούλα απομένει μαύρο, καρβουνιασμένο...*

- Τι κρίμα που δεν ήταν κι αυτό παρά μόνο όνειρο....

Χωρίς χρονοτριβή, το κοριτσάκι παίρνει ένα ακόμη σπύρτο και το ανάβει με λαχτάρα...

Η μαγική του φλόγα φωτίζει για λίγο άλλη μια οπτασία...

(Βγαίνει το χριστουγεννιάτικο δέντρο με μουσική χορεύοντας)

- Είμαι το χριστουγεννιάτικο δέντρο.

Είμαι η χαρά κάθε παιδιού αυτές τις γιορτινές μέρες. Πάνω στα κλαδιά μου αστράφτουν τα φωτάκια που θυμίζουν παραμύθι.

Γιρλάντες απλώνονται με χάρη και χρωματιστές μπαλίτσες μισογυαλίζουν κάτω από το φως.

Τα κρεμασμένα στολίδια μου είναι ένα όνειρο...

(Φεύγει χορεύοντας από τη σκηνή)

(Αμέσως μπαίνουν με μουσική χορεύοντας τα δώρα της πρωτοχρονιάς και τριγουρίζουν την μικρή! Εκείνη απλώνει τα χεράκια της σαν να θέλει να τα πιάσει)

- Είμαστε τα παιχνίδια! Αυτά που βρίσκονται κάτω από το χριστουγεννιάτικο δέντρο!

Αυτά που λαχταρούν όλα τα παιδιά για να ανοίξουν και να δουν το περιεχόμενό τους!

- Σε μένα έχει μια κούκλα!

- Σε μένα ένα επιτραπέζιο!
- Σε μένα έχει ένα τρενάκι!
- Τι χαρά που θα κάνουν τα παιδιά, καθώς θα σκίζουν το περιτύλιγμά μας και θα μας ανοίγουν!
- Τι χαρά που θα τους προσφέρουμε!

(Τα παιχνίδια φεύγουν σιγά-σιγά με τη μουσική και αμέσως μετά

με γρήγορη μουσική

βγαίνουν όλα μαζί (-η σόμπα, το τραπέζι,

το χριστουγεννιάτικο δέντρο, τα παιχνίδια)

κι αρχίζουν να τριγυρίζουν γύρω από τη μικρή δημιουργώντας

*ένα εφιαλτικό σκηνικό! Η μικρή απλώνει τα χεράκια της να τα πιάσει
μέχρι που αυτά με τη μουσική αποσύρονται ένα-ένα.)*

*Το κοριτσάκι δεν αντέχει. Παίρνει όλα τα σπέρτα από την ποδιά της και
ένα-ένα αρχίζει να τα ανάβει.*

*Τότε τα αναμμένα ξυλάκια ξεφεύγουν από τα παγωμένα δάχτυλά της,
τινάζονται στο νυχτερινό αγέρι και αρχίζουν να διαγράφουν μικρές
φωτεινές τροχιές που σπιθυρίζουν σαν πυροτεχνήματα ή σαν χιλιάδες
αστεράκια στην ουρά ενός φως τεράστιου κομήτη.*

*(με έναν φακό ή με δέσμη laser θα διαγράφονται πορείες πάνω στο
σκηνικό)*

*Και σε λίγο ο κομήτης έρχεται και καρφώνεται στο βελούδινο
ουρανό, πελώριος, ολόφωτος, εκτυφλωτικός.*

Όσπου το πελώριο αστέρι σιγά-σιγά μεταμορφώνεται.

*Το εκτυφλωτικό του φως γεμίζει σκιές που παίρνουν το σχήμα και τη
μορφή μιας γριούλας με τρυφερό πρόσωπο και ζεστό χαμόγελο, με
γελαστά μάτια και με μια ορθάνοιχτη στοργική αγκαλιά.*

- Γιαγιά, πολυαγαπημένη μου γλυκιά γιαγιούλα. Εσύ είσαι που μου έψηνες πίτες και χίλιες άλλες λιχουδιές , που μου σιγοτραγουδούσες νανουρίσματα και με κοιμίζες με ιστορίες για το Χριστούλη, που με σκέπαζες στοργικά κι έγινανες το λαβωμένο γόνατό μου.
- Αγαπημένο μου κοριτσάκι, εγώ είμαι! Με φώναξες με τα σπέρτα σου, καρδούλα μου και ήρθα να δω τι θέλεις! Γιατί είσαι ξυπόλυτο, γιατί είσαι λαβωμένο στην καρδιά και στο σώμα;
- Μη με αφήσεις άλλο μόνη μου γιαγιά! Πάρε με κοντά σου! Μη με αφήνεις! Πάρε με στο Χριστούλη εκεί που είσαι κι εσύ! Πες Του ότι Τον αγαπώ πολύ... Ξέρω πως μόλις σβήσει το σπέρτο θα φύγεις από τα μάτια μου! Μη με αφήνεις μόνη..... σε παρακαλώ γιαγιά μου... πάρε με μαζί σου!

Και η γιαγιά, σαν όλες τις γιαγιάδες του κόσμου, άνοιξε τη ζεστή αγκαλιά της κι έκλεισε μέσα σφιχτά τη μονάκριβη εγγόνα της. Της έδειξε τα φωτισμένα παράθυρα των σπιτιών γύρω τους...

- Κοίτα, κάθε σπιτικό είναι και μια οικογένεια και κάθε παραθύρι φωτίζει όχι το φως μιας λάμπας, αλλά η αγάπη που ενώνει την οικογένεια. Με την αγάπη μπορείς να φωτίσεις και να ζεστάνεις τον κόσμο όλο. Μη διώξεις ποτέ την καλοσύνη από την καρδιά σου και τότε θα βρίσκεις μα και θα χαρίζεις για πάντα την αγάπη. Κι εσύ καλό μου παιδί, με τόσα που πέρασες δεν έβγαλες ούτε έναν άσχημο λόγο, ούτε μια πικρία γιατί την καρδιά σου την φωτίζει η αγάπη! Γι αυτό ο Χριστούλης με έστειλε να σου χαρίσουμε την αιώνια ευτυχία!

Ποτέ η γιαγιά της δεν ήταν τόσο ευτυχισμένη... τόσο όμορφη....

Πήρε στα χέρια της την εγγονούλα της... και υψώθηκαν και οι δυο μέσα σ' ένα φωτεινό σύννεφο...

Ψηλά... ψηλά... πάνω από τη γη!

(Η γιαγιά και η εγγονούλα προχωράνε αργά με την πλάτη γυρισμένη προς το βάθος της σκηνής και με τα χέρια απλωμένα προς τον ουρανό...)

Μουσική

ΚΛΕΙΝΕΙ Η ΑΥΛΑΙΑ

(Μπροστά από την κλεισμένη αυλαία, στη σκηνή,

βγαίνουν 3 καλοντυμένες κυρίες όσο μιλάει η αφηγήτρια)

Το πρωί οι πρώτες κυρίες που βγήκαν στο δρόμο βρήκανε το φτωχό κοριτσάκι στην ίδια γωνιά! Το μαζέψανε, το σκεπάσανε, προσπαθήσανε να το ζεστάνουν αλλά.... Ήταν αργά....

(Οι γυναίκες μιλάνε πολύ λυπημένες, σχεδόν κλαίγοντας...)

- Θα πέθανε από το κρύο...
- Τι παράξενο! Είχε ένα ρόδινο χρώμα στα μάγουλά της και ένα χαμόγελο φώτιζε το κοιμισμένο πρόσωπό της!!!
- Σίγουρα θα δοκίμασε να ζεσταθεί με τα σπέρτα...
- Πόσο ευτυχισμένη έδειχνε!
- Δυστυχισμένο πλάσμα που κανένας δεν σταμάτησε για να σου δώσει λίγη αγάπη...

**(οι γυναίκες φεύγουν με τα κεφάλια σκυμμένα
και τους ώμους γερμένους)**

**(Όσο η αυλαία είναι κλεισμένη, μέσα στη σκηνή αλλάζουν
τα σκηνικά για να αποκαλυφθεί πίσω ένας ουρανός!**

**Συγχρόνως η μικρή αλλάζει και φοράει ένα καλό λευκό φόρεμα και
λουλούδια στα μαλλιά της)**

ΠΡΑΞΗ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ

*Κι όμως κανένας δεν μπορούσε να καταλάβει πόσο ευτυχισμένη ήταν η
μικρούλα στις τελευταίες στιγμές της ζωής της!*

*Βρέθηκε μέσα στην αγκαλιά της γιαγιάς της και οι δυο μαζί βρεθήκανε
στο Ουράνιο Περιβόλι και στους κήπους της Ουράνιας Πολιτείας...*

(Ακούγονται γέλια πίσω από την αυλαία.

Γέλια παιδικά και παιχνίδι)

ΑΝΟΙΓΕΙ Η ΑΥΛΑΙΑ

**Η μικρή ντυμένη με όμορφα ρούχα και στεφάνι στα μαλλιά,
χαρούμενη, ευτυχισμένη, παίζει με αγγελάκια ενώ σε μια μεριά η
γιαγιά της παρακολουθεί χαμογελαστή κι ευτυχισμένη!**

Ακούγεται ένα χαρούμενο χριστουγεννιάτικο τραγούδι!!!

ΤΕΛΟΣ

Το κοριτσάκι με τα σπέρτα

Παίζουν:

1. Κοριτσάκι
2. Γιαγιά
3. Αφηγήτρια 1
4. Αφηγήτρια 2
5. Στολισμένο δέντρο
6. Γιορτινό τραπέζι
7. σόμπα
8. 3 Δώρα
9. 3 Χιονούλες
10. 4 αγγελάκια
11. 1 αγόρι
12. 3 κυρίες

ΙΔΕΕΣ : ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΚΟΡΙΤΣΙΑ ΑΝΑΒΟΥΝ ΣΠΙΡΤΑ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΑΙΘΟΥΣΑΣ για να προετοιμάσουν το κλίμα του θεατρικού

Μουσική : ERNESTO CORTAZAR-GIOVANNI MARRADI-OMAR AKRAM-MELODIE DES ROSES-Symphonie de plumes pour Élisabeth-Colours of my soul-η λίμνη των κύκνων

Στολές: χιονούλες-κοριτσάκι- αγόρι- κυρίες- γιαγιά-αφηγήτριες, χριστουγεννιάτικο δέντρο, γιορτινό τραπέζι, ,μαντεμένια σόμπα, δώρα)

Το θεατρικό θα είναι αφηγηματικό και μουσικοκινητικό.